

Mecanismul Independent de Raportare (IRM): Raport privind Rezultatele Tranzitoriei, Republica Moldova 2019 – 2020

Acest raport a fost elaborat în colaborare cu Diana Mîrza-Grișco.

Cuprins

I. Introducere	2
II. Implementarea Planului de Acțiune	3
2.1. Elemente Generale și Rezultate.....	3
2.2. Impactul pandemiei COVID-19 asupra implementării	3
2.3. Rezultate preliminare	5
2.4. Implementarea Angajamentelor	7
III. Forumul Părților Interesate	16
3.1 Forumul părților interesate pe parcursul implementării planului de acțiune	16
3.2 Prezentare generală a prestației Republicii Moldova pe parcursul implementării planului de acțiune	18
IV. Metodologie și Surse	22
Anexa I. Indicatorii IRM	23

Această publicație a fost produsă cu sprijinul financiar al Uniunii Europene. Conținutul acestei publicații intră în responsabilitatea unică a Mecanismului Independent de Raportare (IRM) și nu reflectă în mod necesar poziția oficială a Uniunii Europene. Evaluările IRM sunt realizate în mod independent în colaborare cu cercetătorii de țară, revizuite de personalul IRM și supravegheate de Comitetul Internațional de Experți (IEP) pentru a garanta independența, obiectivitatea și cercetarea bazată pe dovezi.

I

Funded by the
European Union

Independent
Reporting
Mechanism

I. Introducere

Parteneriatul pentru o Guvernare Deschisă este un parteneriat global care reunește reformatorii de la nivel guvernamental și liderii societății civile cu scopul de a crea planuri de acțiune care fac guvernele mai inclusive, receptive și responsabile. Angajamentele din planurile de acțiuni se dezvoltă în baza eforturilor existente, identifică noi etape în realizarea reformelor în desfășurare sau inițiază activități noi. Mecanismul Independent de Raportare (IRM) al OGP monitorizează toate planurile de acțiune pentru a se asigura că guvernele respectă realizarea angajamentelor. Liderii societății civile și de la nivel guvernamental utilizează evaluările pentru a reflecta asupra progresului realizat și pentru a determina dacă eforturile efectuate au impact asupra vieții oamenilor.

IRM a realizat prezenta evaluare în parteneriat cu Diana Mîrza-Grișco. IRM are scopul de a informa dialogul continuu cu privire la dezvoltarea și implementarea viitoarelor angajamente. Pentru o descriere completă a metodologiei IRM vizitați <https://www.opengovpartnership.org/about/independent-reporting-mechanism>.

Prezentul raport cuprinde implementarea celui de-al patrulea plan de acțiune al Republicii Moldova 2019-2020. În 2021, IRM va începe utilizarea unei noi abordări în procesul de cercetare și a unui nou cadru de raportare privind planurile de acțiune, aprobate prin IRM Refresh.¹ Astfel că IRM a ajustat Rapoartele de Implementare pentru perioada 2018-2020 pentru a se încadra în procesul de tranziție spre noile produse IRM și să faciliteze ajustarea fluxului de lucru IRM în contextul efectelor pandemiei COVID-19 asupra proceselor de țară legate de OGP.

¹ Pentru mai multe informații, vizitați: <https://www.opengovpartnership.org/process/accountability/about-the-irm/irm-refresh/>

II. Implementarea Planului de Acțiune

Raportul IRM privind Rezultatele Tranzitorii evaluează starea de fapt a angajamentelor planului de acțiune și a rezultatelor implementării la sfârșitul ciclului planului de acțiune. Acest raport nu va revedea evaluarea "Verificabilității", "Relevanței" sau a "Impactului Potențial". IRM evaluează acești trei indicatori în Rapoartele IRM privind Elaborarea Planului de Acțiune. Pentru mai multe detalii despre fiecare indicator, vezi Anexa I din acest raport.

2.1. Elemente Generale și Rezultate

Cel de-al patrulea plan de acțiune al Republicii Moldova include șase angajamente. Temele-cheie din acest plan de acțiune au fost acces la informație și promovarea utilizării datelor deschise de către cetățeni, consolidarea mecanismelor de colaborare cu societatea civilă, îmbunătățirea implicării diasporei Republicii Moldova în procesele de luare a deciziilor și dezvoltarea serviciilor centrate pe cetățean. Toate angajamentele au fost interrelaționate cu acțiuni care fac parte din alte strategii naționale și documente de politici.

Spre sfârșitul implementării planului de acțiune, cinci angajamente erau finalizate în mare măsură sau complet finalizate, iar unul înregistrase un progres limitat. Gradele avansate de implementare se datorează, parțial, faptului că unele activități au continuat din planul de acțiune anterior (2016-2018) și s-au axat pe activitățile și strategiile guvernamentale existente, care aveau propriile programe. Printre factorii care au limitat progresul unor activități se numără lipsa resurselor financiare, lipsa voinței politice, organizare instituțională incertă, efectele pandemiei COVID-19 și procese legislative îndelungate. Pe lângă acestea, activităților din planul de acțiune le-au lipsit livrabile specifice și măsurabile, care au făcut mai dificilă evaluarea gradului de finalizare sau determinarea măsurii în care obiectivele stabilite au fost realizate.¹

Din cauza prevalenței activităților guvernamentale de rutină, planul de acțiune nu a dus la schimbări majore în practica guvernamentală. Majoritatea angajamentelor și-au menținut starea de fapt din perioada anterioară planificării, în special cele ce țin de date deschise și acces la informație.² Spre exemplu, chiar dacă Angajamentul 1 a dus la restructurarea portalului date.gov.md, practicile generale ale Republicii Moldova, privind publicarea datelor deschise, au rămas aceleași comparativ cu planul de acțiune anterior. Angajamentul 6, însă, a dus la extinderea rețelei de parajuriști din Moldova, ceea ce ar putea duce la un acces sporit la asistență juridică gratuită pentru cetățeni, în special în zonele rurale. De asemenea, după ce vor fi finalizate, alte activități din acest angajament ar putea îmbunătăți accesul la serviciile modernizate în zonele îndepărtate/rurale și crește satisfacția cetățenilor față de serviciile guvernamentale.

2.2. Impactul pandemiei COVID-19 asupra implementării

Pandemia COVID-19 a avut un impact limitat asupra implementării celui de-al patrulea plan de acțiune al Republicii Moldova. Unele acțiuni, care necesitau organizarea de sesiuni de formare și de informare, au fost organizate online. Spre exemplu, în cadrul Angajamentului 1, Ministerul Sănătății, Protecției Sociale și Muncii și-a redirecționat activitățile de informare spre proiectarea de campanii naționale, materiale informaționale, spoturi radio și TV care au abordat diferite aspecte ale pandemiei (prevenție, simptome, tratament, etc.). În perioada carantinei (martie - mai 2020), Agenția de Guvernare Electronică a stopat activitățile de pilotare și instituționalizare a centrelor unificate de prestare a serviciilor administrative guvernamentale din cadrul Angajamentului 6, iar implementarea acestor activități a fost amânată. Pe lângă planul de acțiuni OGP, societatea civilă a menționat că în perioada pandemiei (în special în perioada carantinei) accesul la informație s-a înrăutățit.³ Preocupări au existat cu privire la măsurile aprobate de parlament în data de 17 martie 2020 privind introducerea Stării de Urgență, care a inclus o verificare din oficiu "cu autoritățile relevante".⁴ Spre exemplu, guvernul nu a publicat în mod proactiv toate informațiile relevante de la începutul pandemiei,⁵ iar achizițiile din sănătate⁶, discutate în Raportul privind Elaborarea Planului de Acțiune al IRM,⁷ au devenit mai puțin

transparente în această perioadă.⁸ Totodată, unele restricții din pandemie au dus la obstrucționarea accesului la informații publice,⁹ și revizuirea legii privind accesul la informație nu a avansat.¹⁰

Forumul părților interesate OGP din Republica Moldova (Comitetul Național de Coordonare OGP) și-a continuat activitatea conform planului în perioada pandemiei, însă de la distanță. Printre alte activități relevante perioadei, menționăm o pagină electronică lansată de organizațiile societății civile¹¹ pentru monitorizarea pe parcursul pandemiei a achizițiilor din sănătate în Republica Moldova.¹²

¹ OGP, Raport privind Elaborarea Planului de Acțiuni OGP pentru Republica Moldova 2019-2020, paginile 24-25, <https://www.opengovpartnership.org/documents/moldova-design-report-2019-2020/>

² Interviu cu Iana Spinei, Transparency International Moldova, 27 octombrie 2020.

³ Interviu cu Tatiana Sava, cercetător Centrul Analitic Independent Expert-Grup, 5 noiembrie 2020; Interviu cu Iana Spinei, Transparency International Moldova, 27 octombrie 2020.

⁴ The Rule of Law in Moldova's Age of COVID-19, Radu Mirza, Justice First Policy Brief, Freedom House, ianuarie 2021, https://freedomhouse.org/sites/default/files/2021-01/Rule-of-Law-in-Moldova%27s-Age-of-COVID-19_Eng.pdf

⁵ Articol privind informațiile comunicate de guvern cu privire la numărul persoanelor infectate, Timpul.md, https://www.timpul.md/articol/50-de-persoane-din-sistemul-medical-sunt-infectate-cu-virusul-covid-19-dintr-un-total-231-de-persoane---guvernul-ascunde-informaia-despre-numarul-persoanelor-aflate-in-stare-grava-154024.html?fbclid=IwAR1L7n3s5sKkmaxsTiuxxi3UXhG9fJqr3wvUHDNmOb8z6WNYav8Fstr_Bj8

⁶ Ministerul Finanțelor subliniază că au fost întreprinse măsuri de către Guvern în vederea transparentizării procesului de achiziții publice necesare pentru prevenirea și combaterea infecției COVID-19: - A fost aprobată Hotărârea Guvernului nr.493/2020 pentru aprobarea unor măsuri suplimentare de transparență privind achizițiile publice efectuate în vederea prevenirii, diminuării și lichidării consecințelor pandemiei de coronavirus (COVID-19) pentru anul 2020. - A fost elaborat Raportul privind achizițiile publice efectuate în vederea prevenirii, diminuării și lichidării consecințelor pandemiei de coronavirus (Covid-19) pentru perioada anului 2020, cu specificarea proprietarilor efectivi ai operatorilor economici contractați. Raportul este plasat pe pagina web a Agenției Achiziții Publice și poate fi accesat la următorul link: <https://tender.gov.md/ro/content/raportul-privind-achizi%C8%9Biile-publique-efectuate-%C3%AEn-vederea-prevenirii-diminu%C4%83rii-%C8%99i-1>

⁷ OGP, Raport privind Elaborarea Planului de Acțiuni OGP pentru Republica Moldova 2019-2020, paginile 24-25, <https://www.opengovpartnership.org/documents/moldova-design-report-2019-2020/>

⁸ Radio Europa, <https://moldova.europalibera.org/a/achizi%C8%9Biile-din-s%C4%83n%C4%83tate-mai-pu%C8%9Bin-transparente-pe-timp-de-pandemie/30585777.html>

⁹ Freedom House, Moldova: Address the Lingering and New Challenges Facing Access to Information, <https://freedomhouse.org/article/moldova-address-lingering-and-new-challenges-facing-access-information>

¹⁰ Media Forward, Why access to information is still a problem in Moldova, https://freedomhouse.org/sites/default/files/2020-03/lonel_and_Gotizan_FINAL_EN.pdf; Freedom House, Moldova: Address the Lingering and New Challenges Facing Access to Information, <https://freedomhouse.org/article/moldova-address-lingering-and-new-challenges-facing-access-information>

¹¹ Achiziții Sănătate în perioada pandemiei COVID-19, <https://www.tender.health/>

¹² Interviu cu Iana Spinei, Transparency International Moldova, 27 octombrie 2020.

2.3. Rezultate preliminare

IRM înțelege că rezultatele s-ar putea să nu apară pe parcursul celor doi ani de implementare a planului de acțiune și că cel puțin un grad substanțial de finalizare este necesar pentru a evalua rezultatele preliminare. În contextul realizării Raportului privind Rezultatele Tranzitorii, IRM va utiliza indicatorul "**A reușit să Deschidă Guvernul?**" (DIOG) pentru a evidenția rezultatele preliminare în baza schimbărilor realizate la nivel de practică guvernamentală în domenii relevante pentru valorile OGP. Pe viitor, noile rapoarte IRM despre rezultate nu vor mai utiliza DIOG drept indicator.

Secțiunea 2.3 se axează pe rezultatele implementării angajamentelor care au avut o concepție ambițioasă sau solidă, conform evaluării din raportul IRM privind elaborarea planului sau care nu au fost foarte clare și/sau ambițioase, dar a căror implementare a fost una de succes, ducând la schimbări de practică guvernamentală "majore" sau "remarcabile".¹ Angajamentele utilizate pentru analiză în prezenta secțiune au avut cel puțin un grad "substanțial" de implementare, conform evaluării IRM din secțiunea 2.4. În timp ce prezenta secțiune oferă o analiză a constatărilor IRM privind angajamentele care îndeplinesc criteriile descrise mai sus, secțiunea 2.4 include o prezentare generală a gradului de finalizare pentru toate angajamentele din plan.

Angajamentul 6: Servicii publice centrate pe cetățean	
Scopul angajamentului	Prezentul angajament a avut scopul de a îmbunătăți calitatea prestării serviciilor publice, servicii mai clare și ușor de accesat de către cetățeni . A inclus diverse activități din cadrul unui proiect finanțat de Banca Mondială și implementate de către Agenția de Guvernare Electronică (AGE). ² Angajamentul a mai planificat și extinderea rețelei de parajuriști din Republica Moldova, precum și crearea unui sistem electronic de înregistrare a interviurilor dintre consilierii de probațiune și subiecții probațiunii.
A reușit să deschidă guvernul? Marginal	<p>Acest angajament a inclus diverse acțiuni unice (care nu se regăsesc în alte planuri de acțiune) și doar unele dintre ele au obținut rezultate preliminare în perioada de implementare. De aceea, s-a decis în cadrul IRM să se analizeze acțiunile care au contribuit la realizarea rezultatelor din această secțiune. Celelalte acțiuni sunt discutate mai detaliat în secțiunea 2.4.</p> <p>În cadrul acțiunii 6.4, în 2019, Agenția Servicii Publice (ASP) a completat lista centrelor multifuncționale cu noi cinci centre multifuncționale de servicii publice, ajungând la un total de 39 centre pe întreg teritoriul țării.³ Suplimentar, în planul de acțiune al guvernului pentru 2020-2021 s-a adăugat o sub-acțiune cu privire la viitoarea dezvoltare a rețelei naționale de centre de servicii publice.⁴ Conform ASP, extinderea rețelei de centre a contribuit la reducerea rândurilor și a timpului de așteptare pentru a accesa serviciile ASP.⁵ ASP a mai inițiat și modernizarea call-centrului său (acțiunea 6.5), activitate în desfășurare la momentul finalizării implementării planului de acțiune.⁶ În cadrul procesului de modernizare, ASP și-a renovat spațiile și a recrutat operatori pe funcțiile vacante.⁷ Conform ASP, în prezent instituția acoperă 70% din apelurile primite, comparativ cu doar 50% anterior modernizării.⁸</p> <p>Pentru sub-acțiunea 6.6, Consiliul Național pentru Asistență Juridică Garantată de Stat (NAJGS)⁹ și-a extins rețeaua națională de parajuriști cu 10 unități (la 62¹⁰) în 2019, care a oferit 60.327 consultații în acel an.¹¹ NAJGS a solicitat o recrutare mai intensă a parajuriștilor pentru a ocupa mai multe locuri vacante existente.¹² Cancelaria de Stat a raportat ¹³ că în 2020,</p>

în Republica Moldova activau 71 parajuriști (cu 19 unități mai mult comparativ cu 2019).¹⁴ Cu toate acestea, conform Cancelariei de Stat, doar 52 dintre acești parajuriști au fost implicați în procese de acordare a asistenței juridice garantate.¹⁵ Majoritatea parajuriștilor activează în mediul rural,¹⁶ și au prestat 9,537¹⁷ consultații în 2020. Scopul extinderii rețelei este de a crește gradul de acoperire a serviciilor parajuriste pentru a include mai multe localități,¹⁸ deoarece parajuriștii continuă să reprezinte principalii prestatori de asistență juridică garantată în mediile rurale.¹⁹ Numărul parajuriștilor continuă să fluctueze din cauza fluctuației intense a personalului, explicat în special prin remunerarea scăzută și lipsa cursurilor de formare inițială/orientare. NAJGS intenționează să adreseze aceste curențe în procesul de extindere a rețelei, precum și prin planificarea programelor de acest gen.²⁰ Prin adăugarea profesiei de parajurist în clasificatorul ocupațiilor și prin desfășurarea cursurilor de formare inițială/orientare, NAJGS consideră că extinderea rețelei va fi mai eficientă.²¹

¹ În cadrul rapoartelor privind elaborarea planului de acțiune ale IRM angajamentele solide sunt definite drept "angajamente remarcabile" dacă sunt evaluate drept verificabile, relevante sau cu un impact cu potențial "transformativ". Dacă niciun angajament nu trece de pragul impact cu potențial "transformativ", IRM identifică angajamentele din grupul angajamentelor cu impact cu potențial "moderat". Vezi sumarul executiv din Raportul privind Elaborarea Planului de Acțiuni OGP pentru Republica Moldova 2019-2020 pentru a verifica lista IRM cu angajamente remarcabile pentru Republica Moldova, https://www.opengovpartnership.org/wp-content/uploads/2020/07/Moldova_Design_Report_2019-2020_EN.pdf

² OGP, Raport privind Elaborarea Planului de Acțiuni OGP pentru Republica Moldova 2019-2020, paginile 35-37, <https://www.opengovpartnership.org/documents/moldova-design-report-2019-2020/>

³ Raportul de Implementare a Planului de Acțiune 2019-2020 pentru 2019, publicat pe pagina electronică a Cancelariei de Stat, domeniul de competență guvernare deschisă, https://cancelaria.gov.md/sites/default/files/raport_privind_implementation_hq_1172_anul_2019.pdf

⁴ Republica Moldova, Planul de Acțiune al Guvernului 2020-2023, https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=119405&lang=ro

⁵ Discuție telefonică cu Ruslana Rotaru, Agenția Servicii Publice, 6 noiembrie 2020.

⁶ Discuție telefonică cu Ruslana Rotaru, Agenția Servicii Publice, 6 noiembrie 2020.

⁷ Agenția Servicii Publice, <http://www.asp.gov.md/ro/node/5397>

⁸ Discuție telefonică cu Ruslana Rotaru, Agenția Servicii Publice, 6 noiembrie 2020.

⁹ Consiliul Național pentru Asistență Juridică Garantată de Stat, Ordinul nr.5 din 26.02.2019 privind extinderea rețelei de parajuriști, https://cnaajgs.md/uploads/asset/file/ro/1386/Hot%C4%83r%C3%A2rea_nr.5_din_02.02.2019.PDF

¹⁰ Doar 57 au fost activi conform Raportului Anual al Consiliului Național pentru Asistență Juridică Garantată de Stat, raport de activitate pentru 2019, pagina 20, https://cnaajgs.md/uploads/asset/file/ro/1466/Raport_de_activitate_al_CNAJGS_2019_2_.pdf

¹¹ Consiliul Național pentru Asistență Juridică Garantată de Stat, raport de activitate pentru 2019, , https://cnaajgs.md/uploads/asset/file/ro/1466/Raport_de_activitate_al_CNAJGS_2019_2_.pdf

¹² Consiliul Național pentru Asistență Juridică Garantată de Stat, Ordinul nr.6 din 26.02.2020 privind necesitatea continuării recrutării parajuriștilor, <https://cnaajgs.md/uploads/asset/file/ro/1471/img-200228095949.pdf>

¹³ Raport semestrial de implementare a planului de acțiune OGP 2019-2020 publicat pe pagina electronică a Cancelariei de Stat, domeniul de competență guvernare deschisă, https://cancelaria.gov.md/sites/default/files/raportul_privind_implementation_planului_de_actiuni_pentru_o_guvernare_deschisa_pentru_anii_2019-2020_in_sem_i_2020.pdf

¹⁴ Consiliul Național pentru Asistență Juridică Garantată de Stat, raport de activitate pentru 2019, pagina 20, https://cnaajgs.md/uploads/asset/file/ro/1466/Raport_de_activitate_al_CNAJGS_2019_2_.pdf

¹⁵ Planul de Acțiune pentru Guvernare Deschisă 2019-2020, Raportul de Monitorizare a Implementării pentru anul 2020, https://cancelaria.gov.md/sites/default/files/raport_monitorizare_hq_1172_anul_2020.pdf

¹⁶ Consiliul Național pentru Asistență Juridică Garantată de Stat, raport de activitate pentru 2019, https://cnaajgs.md/uploads/asset/file/ro/1466/Raport_de_activitate_al_CNAJGS_2019_2_.pdf

¹⁷ Planul de Acțiune pentru Guvernare Deschisă 2019-2020, Raportul de Monitorizare a Implementării pentru anul 2020, https://cancelaria.gov.md/sites/default/files/raport_monitorizare_hq_1172_anul_2020.pdf

¹⁸ Interviu cu Violeta Odagiu, director executiv al Asociației Naționale a Parajuriștilor din Moldova, 4 noiembrie 2020.

¹⁹ Consiliul Național pentru Asistență Juridică Garantată de Stat, raport de activitate pentru anul 2019, pagina 20, https://cnaajgs.md/uploads/asset/file/ro/1466/Raport_de_activitate_al_CNAJGS_2019_2_.pdf

²⁰ Interviu cu Violeta Odagiu, director executiv al Asociației Naționale a Parajuriștilor din Moldova, 4 noiembrie 2020.

²¹ Ibid.

2.4. Implementarea Angajamentelor

Tabelul de mai jos prezintă evaluarea gradului de finalizare pentru fiecare angajament din planul de acțiune.

Angajament	Grad de finalizare
<p>1. Acces la informație și utilizarea datelor deschise</p>	<p>Grad de finalizare a activității: <i>(nu există dovezi disponibile, nu a fost inițiată, limitat, substanțial sau finalizat)</i></p> <p>Substanțial</p> <p>În cadrul acțiunii 1.1, Agenția de Guvernare Electronică (AGE) și Ministerul Economiei și Infrastructurii au organizat în 2019 două sondaje pentru a evalua necesitățile de date deschise guvernamentale ale utilizatorilor.¹ Spre finalul perioadei de implementare a planului AGE se afla în plin proces de desfășurare a analizei rezultatelor acestor sondaje.² Adăugător, Ministerul Finanțelor a organizat un sondaj în 2020 privind prioritizarea datelor deschise pe care le deține.³ În cadrul acțiunii 1.2, în 2019 guvernul a modernizat portalul date.gov.md, redenumindu-l Portalul Guvernamental de Date și restructurându-l în trei secțiuni.^{4 5} Pe parcursul implementării planului de acțiune, Republica Moldova a adăugat pe portal 55 de seturi noi de date,⁶ ajungând la un total de 1.136. AGE a organizat 74 sesiuni de informare la tema datelor deschise în 2019 și șapte pe parcursul primelor șase luni ale lui 2020.⁷</p> <p>Pentru acțiunile 1.3 și 1.4, Ministerul Sănătății, Muncii și Protecției Sociale (MSMPS) a organizat în 2019 mai multe activități pentru a promova drepturile egale și accesul persoanelor cu dizabilități la angajarea în câmpul muncii.⁸ În luna noiembrie 2019, MSMPS a lansat o campanie națională pentru a lupta cu violența bazată pe gen.⁹ MSMPS a informat cetățenii pe pagina sa electronică¹⁰ despre schimbările privind legislația și reglementările privind ajutoarele sociale, iar asistenții sociali comunitari au informat beneficiarii despre drepturile sociale de care se bucură.¹¹ MSMPS a mai amenajat un stand cu materiale informative și broșuri la intrarea în instituție.¹² În 2020, MSMPS și-a reorientat activitățile pentru a răspunde necesităților create de pandemia COVID-19. Acestea au inclus difuzarea de spoturi radio și video, partajarea de infografice în mediul online, organizarea campaniilor "Stai Acasă" și lansarea unui instrument de vizualizare a statisticilor legate de COVID-19.¹³</p> <p>Pentru acțiunea 1.5, Ministerul Afacerilor Externe și Integrării Europene (MAEIE) a publicat în 2019 raportul pentru 2017-2019 privind implementarea Acordului de Asociere (AA) Republica Moldova - Uniunea Europeană.¹⁴ MAEIE a continuat să ofere cu regularitate informații privind AA, precum și Acordul Zona de Liber Schimb Aprofundat și Cuprinzător (DCFTA) cu UE pe pagina electronică http://dcfta.md/. Suplimentar, în 2020, MAEIE a creat 8 quizz-uri despre UE și liberalizarea regimului de vize pentru Republica Moldova.¹⁵ În final, Secretarul de Stat al MAEIE a participat în proiectul "EU Debates Cafe" și a discutat despre sprijinul acordat de UE Republicii Moldova și recuperarea post-Covid-19.¹⁶</p> <p>În cadrul acțiunii 1.6, Ministerul Finanțelor a publicat o sinteză a monitoringului financiar a activității economico-financiare a întreprinderilor de stat pentru anul 2019¹⁷ și o sinteză pentru primul semestru al anului 2020,¹⁸ iar Agenția Proprietății Publice a publicat rezultatele activității financiar-economice a întreprinderilor de stat.¹⁹</p>

	<p>Pentru acțiunea 1.7, Ministerul Educației, Cercetării și Culturii, împreună cu Centrul Tehnologiilor Informaționale și Comunicaționale în Educație au dezvoltat două module suplimentare în 2020 pentru Sistemul Informațional de Management în Educație (SIME)²⁰: date privind educația timpurie²¹ și date privind educația profesională.²² Modulul educație profesională a fost dezvoltat și au fost introduse datele pentru 2019,²³ odată ce a fost organizat un curs de formare în luna august 2020.²⁴ Școlile profesionale au început introducerea datelor în SIME în 2020. Modulul educație timpurie a fost pilotat în 3-4 instituții, însă până la momentul evaluării IRM nu fusese încă populat cu date din cauza situației create de pandemia COVID-19.²⁵ Conform afirmațiilor părților interesate care activează în domeniu, SIME mai necesită îmbunătățiri privind: introducerea și verificarea datelor, deoarece din cauza inconsecvențelor existente datele nu sunt încă considerate credibile.²⁶</p> <p>Pentru acțiunea 1.8. Agenția de Intervenție și Plăți pentru Agricultură (AIPA) a creat o hartă a subvențiilor acordate agricultorilor.²⁷ Harta prezintă informații despre beneficiarii de subvenții per raion, iar informația, care deja era disponibilă online, poate fi vizualizată într-un mod mai interactiv.</p> <p>Pentru acțiunea 1.9, Administrația Națională a Penitenciarelor a elaborat în baza software-ului britanic Unilink²⁸ o concepție tehnică a ghișeului informațional pentru deținuți pentru a facilita accesul acestora la dosarele personale. Un proiect de buget a fost prezentat guvernului, însă fondurile nu a fost încă identificate.²⁹ În final, pentru acțiunea 1.10 Agenția de Stat pentru Proprietatea Intelectuală (AGEPI) a lucrat asupra cadrului legal³⁰ pentru sistemul informațional pentru schimbul de date între instituțiile de stat în domeniul protecției drepturilor proprietății intelectuale (e-IPR).³¹ AGE și AGEPI au mai elaborat și specificațiile tehnice pentru integrarea sistemului pe platforma MCloud.³² Pilotarea acestuia urma să înceapă odată cu aprobarea cadrului legal, planificată pentru finele anului 2020.³³</p> <p>În general, acest angajament nu a schimbat în mod semnificativ practicile privind accesul la informație și datele deschise în Republica Moldova, dacă e să le comparăm cu cele din ciclul planului de acțiune anterior.³⁴ În ciuda restructurărilor portalului date.gov.md, mai multe curențe rămân prezente. Acestea includ o lipsă de claritate privind datele autorităților publice ce urmează a fi publicate pe platformă, proprietatea asupra platformei și deficiențe ce țin de funcția căutare și politicile de actualizare a datelor. De asemenea, nu există un standard general privind publicarea datelor pe platformă, iar relevanța datelor publicate nu este mereu evidentă pentru utilizatori și părțile interesate.³⁵ Mai mult decât atât, practicile de acces la informație continuă să varieze de la minister la minister și situația generală a rămas în mare parte neschimbată, comparativ cu planul de acțiune anterior.³⁶ Unele sectoare precum sănătatea și educația au devenit mai puțin deschise și participative,³⁷ iar altele s-au bucurat de mici îmbunătățiri în deschiderea instituțională, precum accesul la informații și date de la Ministerul Finanțelor.³⁸</p>
<p>2. Sporirea transparenței bugetare și a achizițiilor publice</p>	<p>Finalizat</p> <p>Activitățile din cadrul acestui angajament reprezintă practici sau obligații legale de rutină ale ministerelor, care erau implementate și înainte de elaborarea planului de acțiune.³⁹ După publicarea Legii Bugetului⁴⁰, Ministerul Finanțelor a publicat bugetul cetățeanului pentru 2019⁴¹ și 2020.⁴² Ministerul a mai publicat pe pagina sa electronică și rapoarte anuale și semianuale privind executarea bugetului public național și a componentelor</p>

	<p>acestui⁴³, precum și rapoarte anuale de executare a bugetului cetățeanului pentru 2019 and 2020.⁴⁴ Baza de date BOOST a cheltuielilor guvernamentale a fost permanent, însă lent actualizată.⁴⁵ Cele mai recente date din BOOST sunt cele din 2019,⁴⁶ deoarece ministerul nu dispune de suficiente capacități umane și resurse financiare pentru a gestiona procesul într-un ritm mai alert.^{47 48}</p> <p>Autoritățile publice continuă să publice informații cu privire la planificarea bugetului și executarea acestuia, achiziții publice și strategii sectoriale de cheltuieli așa cum este prevăzut în legislație.⁴⁹ Însă, formatul, cantitatea și calitatea informației nu sunt consecvente pe paginile tuturor ministerelor.⁵⁰ Agenția Achiziții Publice (AAP) monitorizează cu regularitate și în mod aleatoriu conformitatea desfășurării procedurilor de atribuire a contractelor de achiziții publice, identificând abaterile de la legislație și înaintând recomandări de conformitate, însă fără a aplica careva măsuri, unde sunt necesare.⁵¹ Cele mai frecvente abateri, precum și gradul de remediere a acestora sunt incluse în rapoartele trimestriale ale AAP, acestea însă nu oferă o analiză a problemelor sau recomandări aferente.⁵²</p>
<p>3. Consolidare a colaborării cu societatea civilă</p>	<p>Substanțial</p> <p>Cancelaria de Stat a contractat un consultant cu scopul de a moderniza platforma existentă particip.gov.md.⁵³ Cancelaria de Stat a partajat concepția tehnică elaborată de consultant cu cercetătoarea IRM, însă părțile interesate din societatea civilă, care au fost interviewate și care utilizează platforma pentru monitorizarea procesului legislativ, nu au fost consultate în procesul de elaborare a concepției.⁵⁴ Conform punctului de contact OGP, concepția a fost prezentată în cadrul unei ședințe a Cancelariei de Stat în a doua parte a anului 2020.⁵⁵</p> <p>Legislația prevede ca autoritățile publice să publice rezultatele consultațiilor publice pe paginile lor electronice.⁵⁶ Cancelaria de Stat monitorizează acest proces și publică concluzii generale în rapoartele sale anuale. Cancelaria a publicat raportul pentru 2019.⁵⁷ Însă, un studiu din 2019 menționează că autoritățile nu publică mereu online rezultatele consultațiilor publice, că metodologia consultațiilor nu este clar prevăzută de lege, că normele ce țin de procedurile de apel nu sunt clare și că o modernizare a platformei particip.gov.md este necesară.⁵⁸ Suplimentar, conform opiniei unui expert interviewat, autoritățile publice deseori nu cunosc foarte bine, în practică, ce înseamnă a organiza consultații "participative".⁵⁹</p> <p>Cancelaria de Stat continuă să monitorizeze publicarea documentelor administrative de către autoritățile publice locale în Registrul de Stat al Actelor Locale. Conform legislației⁶⁰ birourile teritoriale ale Cancelariei de Stat trebuie să verifice legalitatea actelor publice din Registrul.⁶¹ Un expert interviewat, reprezentând societatea civilă, a menționat că unele acte din registrul sunt deseori publicate, fără a acorda publicului acces la ele.⁶² Cancelaria a explicat că astfel de situații sunt cauzate fie de erori umane sau de probleme tehnice, despre care birourile teritoriale notifică autoritățile publice respective și cărora le solicită modificarea setărilor de publicare.⁶³ În actele care cad sub incidența legii privind datele cu caracter personal,⁶⁴ datele cu caracter personal sunt retușate, dar aceste acte sunt oricum publicate. În 2019, autoritățile publice locale au publicat 61.391 decizii și 151.965 ordine, dintre care 973 decizii și 1.075 ordine au fost abrogate, anulate sau suspendate.⁶⁵ În 2020 au fost publicate 211.671 acte administrative, dintre care 2796 au fost abrogate, anulate sau suspendate.⁶⁶</p>

<p>4. Implicarea diasporei în procesul de luare a deciziilor</p>	<p>Substanțial</p> <p>Conform Cancelariei de Stat, în cadrul programului "Guvernul mai aproape de tine", Biroul Relații cu Diaspora (BRD) a organizat o întâlnire cu diaspora moldovenească în 2019 în incinta Ambasadei Republicii Moldova în Polonia, la care au participat reprezentanți ai diferitor ministere și agenții.⁶⁷ În 2020, BRD a organizat două sesiuni online (în iunie și octombrie) pentru reprezentanții diasporei din diferite țări pentru a oferi clarificări cu privire la acordurile de securitate socială internaționale semnate de Republica Moldova.⁶⁸ Suplimentar, reprezentanții diferitor ministere au discutat cu diaspora moldovenească din Emiratele Arabe Unite și Liban despre provocările specifice regiunii Estul Mijlociu, precum traficul de ființe umane.⁶⁹ Din cauza pandemiei COVID-19, în 2020 nu au mai fost organizate alte evenimente în teren.</p> <p>Programul "Grupurile de Excelență ale Diasporei"⁷⁰ nu a mai fost considerat unul lucrativ din cauza lipsei de deschidere și a lipsei de solicitări de asistență sau sprijin din partea reprezentanților calificați din diasporă, precum și a instituțiilor guvernamentale.⁷¹ Astfel, BRD a decis să-și reorienteze activitatea către un nou proiect pentru reprezentanții diasporei pentru a-i implica mai mult în procesele de luare a deciziilor. BRD a elaborat concepția pentru o nouă platformă în 2019-2020 cu ajutorul financiar al Agenției Elvețiene pentru Dezvoltare și Cooperare, iar în prezent guvernul caută fonduri de finanțare suplimentare pentru dezvoltarea acesteia.⁷²</p>
<p>5. Responsabilizarea autorităților publice</p>	<p>Limitat</p> <p>Pe parcursul implementării, agențiile guvernamentale și societatea civilă au organizat mai multe cursuri de formare pentru dezvoltarea profesională a funcționarilor publici.⁷³ Însă, deoarece angajamentul a fost formulat în termeni vagi, IRM a avut posibilitatea de a identifica doar activitățile de consolidare a capacităților organizate de Academia de Administrare Publică ca fiind cele care s-au pliat pe obiectivele planului de acțiune OGP.⁷⁴ Academia de Administrare Publică organizează sistematic cursuri de dezvoltare profesională pentru funcționarii publici conform unui plan de acțiune anual aprobat de către guvern.⁷⁵ De asemenea, aceasta remite Cancelariei de Stat un raport intern cu privire la rezultatele obținute.⁷⁶ Conform Cancelariei de Stat,⁷⁷ Academia a organizat în 2019 pentru funcționarii publici 13 cursuri de dezvoltare profesională în domenii precum transparența, accesul la informație, comportamentul etic și integritatea. 325 de funcționari publici au participat la aceste cursuri.⁷⁸ În 2020, Academia a organizat 17 activități de dezvoltare profesională, instruind 577 persoane.⁷⁹</p> <p>Conform punctului de contact OGP, Cancelaria de Stat a dezvoltat concepția unui mecanism pentru monitorizarea implementării recomandărilor Curții de Conturi.⁸⁰ În data de 21 decembrie 2020 a fost emisă Decizia nr.39 a Prim-ministrului pentru aprobarea Regulamentului - model, care stabilește și descrie procedura internă privind modul de comunicare a subdiviziunilor structurale ale autorităților publice centrale cu echipele de audit ale Curții de Conturi pe parcursul misiunilor de audit. Această decizie mai reglementează și mecanismul de evidență, monitorizare și raportare a implementării recomandărilor și cerințelor Curții de Conturi adresate autorităților publice centrale.⁸¹ Pe parcursul perioadei de raportare, Cancelariei de Stat i-au parvenit 73 hotărâri ale Curții de Conturi spre monitorizare și control.⁸²</p>

	<p>AGE a lucrat asupra dezvoltării unui sistem de evaluare a performanței individuale și instituționale a autorităților responsabile de prestarea serviciilor publice în cadrul unui program finanțat de Banca Mondială.⁸³ Cu sprijinul a doi consultanți,⁸⁴ AGE a finalizat metodologia de evaluare,⁸⁵ și 32 funcționari publici au fost instruiți cu privire la desfășurarea evaluării.⁸⁶</p>
<p>6. Servicii publice centrate pe cetățean</p>	<p>Substanțial</p> <p>Pentru detalii privind implementarea și rezultatele preliminare ale acțiunilor 6.4, 6.5, și 6.6 din acest angajament, vezi secțiunea 2.3.</p> <p>În cadrul acțiunii 6.1, AGE a instruit în 2019 650 persoane privind utilizarea serviciilor publice modernizate. Alte 10.000 persoane au fost informate cu privire la e-servicii în mod indirect, în cadrul evenimentelor la care AGE a servit drept partener sau moderator, și prin materiale informaționale.⁸⁷</p> <p>În 2019, AGE a încheiat procesul de reinginerie a trei servicii publice⁸⁸ în contextul acțiunii 6.2: emiterea permisului de conducere, determinarea indemnizațiilor de șomaj, determinarea gradului de dizabilitate și capacitate de muncă, care s-a soldat cu aprobarea soluțiilor de modernizare (schemelor TO-BE). Activitățile de la această etapă au implicat constituirea grupurilor de lucru și a punctelor focale în cadrul prestatorilor de servicii în care s-a efectuat pilotarea și cartografierea stării de fapt, instruirea funcționarilor publici responsabili de modernizarea serviciilor respective, aprobarea schemei și hărții complete a proceselor operaționale pentru fiecare serviciu, elaborarea și aprobarea cu autoritățile prestatoare ale soluțiilor de modernizare. A doua etapă a procesului de modernizare, digitizarea, a fost inițiată în 2020 iar, în prezent, are loc ajustarea corespunzătoare a cadrului normativ.⁸⁹</p> <p>Pentru acțiunea 6.3, AGE a prezentat guvernului concepția de politici pentru Centrele Unificate de Prestare a Serviciilor Administrative Guvernamentale (CUPS) în luna decembrie 2019 și a organizat un studiu de fezabilitate care a identificat 22 servicii publice pentru pilotarea CUPS. În iulie 2020, părțile interesate au identificat localitățile în care pilotarea CUPS urma să fie organizată: 17 autorități APL din țară și 5 oficii consulare. Pregătirile legate de infrastructură și reglementări legate de pilotare se găseau în plină desfășurare spre finalul planului de acțiune.⁹⁰</p> <p>Pentru acțiunea 6.7, Inspectoratul Național de Probațiune a pilotat un nou sistem electronic de evidență a întrevederilor dintre consilierul de probațiune și subiectul probațiunii în luna august 2020 în biroul din Chișinău. Sistemul urmează a fi implementat și în celelalte birouri de probațiune din țară în anul 2021, după achiziționarea platformei de conexiune.⁹¹ Sistemul include o conexiune video (conferință video sau chat) între beneficiari și inspectori. (Dacă beneficiarii nu au în proprietate un dispozitiv care să prezinte specificațiile tehnice necesare, aceștia pot merge la sediul inspectoratului și se pot conecta cu inspectorul într-un ghișeu special amenajat pentru acest scop). Platforma prin care se va stabili conexiunea a fost deja achiziționată, însă anumite funcționalități urmează încă a fi dezvoltate. Pentru moment nu există informații publice disponibile cu privire la acest proiect.⁹² Conform Inspectoratului, utilizarea sistemului electronic de evidență a întrevederilor în cadrul exercițiului de pilotare a permis consilierilor de probațiune să organizeze mai multe întrevederi cu subiecții probațiunii în condiții mai confortabile.⁹³ Noul sistem de evidență s-a dovedit a fi util în perioada pandemiei, atunci când întrevederile față-n-față stopate.⁹⁴ Cancelaria de Stat raportează că în 2020 Inspectoratul a înregistrat prin intermediul sistemului electronic 50 de întrevederi.⁹⁵</p>

- ¹ Raportul pentru 2019 privind Implementarea Planului de Acțiune 2019-2020, publicat pe pagina electronică a Cancelariei de Stat, domeniul de competență guvernare deschisă, https://cancelaria.gov.md/sites/default/files/raport_privind_implemtenarea_hq_1172_anul_2019.pdf. Cercetătorul IRM nu a identificat link-ul către sondajul online. Sondajul a fost lansat de către Ministerul Economiei și Infrastructurii, <https://www.surveymonkey.com/r/TQ2TJD9>
- ² Interviu cu Natalia Cristian, punct de contact OGP din cadrul Cancelariei de Stat, 28 octombrie 2020.
- ³ Sondaj lansat de Ministerul Finanțelor, <https://docs.google.com/forms/d/e/1FAIpQLSf15bWVVB5hFyUnwkgmBeylCNhWmxkciPn30IUIMXRj0dG-A/viewform>
- ⁴ Platforma include trei părți: (1) seturi de date deschise (seturi de date aflate în proprietatea ministerelor și ale altor agenții ale autorităților publice centrale), (2) date cu acces public (se permite utilizatorilor să vizualizeze date cu acces public din diferite registre și baze de date și din bazele de date în proprietatea autorităților publice), și (3) date cu acces autorizat (necesită autentificare și este destinată facilitării accesului la date de interes public acelor entități care au dreptul de a participa la schimbul de date, asigurând schimbul de date și interoperabilitatea dintre diferite entități de stat).
- ⁵ Agenția e-Guvernare, <https://egov.md/ro/communication/news/portalul-guvernamental-de-date-dategovmd-solutia-inovativa-3-1-pentru-accesul-la>
- ⁶ Republica Moldova, Portalul Guvernamental de Date, https://date.gov.md/ro/stats/yearly/?field_organization_tid=All&date_filter%5Bvalue%5D%5Byear%5D=2019
- ⁷ Raportul pentru 2019 privind Implementarea Planului de Acțiune 2019-2020, publicat pe pagina electronică a Cancelariei de Stat, domeniul de competență guvernare deschisă, https://cancelaria.gov.md/sites/default/files/raport_privind_implemtenarea_hq_1172_anul_2019.pdf
- ⁸ Ministerul Sănătății, Muncii și Protecției Sociale, <https://www.facebook.com/protectiesocialamoldova/videos/2454308831558431/>
- ⁹ Ministerul Sănătății, Muncii și Protecției Sociale, <https://msmps.gov.md/comunicare/comunicate/lansarea-campaniei-nationale-16-zile-de-activism-impotriva-violentei-in-baza-de-gen/>
- ¹⁰ Informații de pe pagina electronică a Ministerului Sănătății, Muncii și Protecției Sociale cu privire la modificările la Legea privind Sistemul Public de Pensii, <https://old.msmps.gov.md/ro/content/precizari-cu-privire-la-modificarea-legii-nr-1561998-privind-sistemul-public-de-pensii>
- ¹¹ Raportul Semestrial privind Implementarea Planului de Acțiune 2019-2020 pentru primul semestru din 2020, publicat pe pagina electronică a Cancelariei de Stat, domeniul de competență guvernare deschisă, https://cancelaria.gov.md/sites/default/files/raportul_privind_implemtenarea_planului_de_actiuni_pentru_o_guvernare_deschisa_pentru_anii_2019-2020_in_sem_i_2020.pdf
- ¹² Raportul pentru 2019 privind Implementarea Planului de Acțiune 2019-2020, publicat pe pagina electronică a Cancelariei de Stat, domeniul de competență guvernare deschisă, https://cancelaria.gov.md/sites/default/files/raport_privind_implemtenarea_hq_1172_anul_2019.pdf
- ¹³ Ministerul Sănătății, Muncii și Protecției Sociale, activități de informare pe care ministerul le-a desfășurat în perioada pandemiei COVID-19, <https://old.msmps.gov.md/ro/content/actiunile-msmps-lupta-cu-covid-19>
- ¹⁴ Republica Moldova, Ministerul Afacerilor Externe și Integrării Europene al Republicii Moldova, Rapoartele privind Acordul de Asociere,, <https://mfa.gov.md/ro/content/rapoarte-aa>
- ¹⁵ Raportul Semestrial privind Implementarea Planului de Acțiune 2019-2020 pentru primul semestru din 2020, publicat pe pagina electronică a Cancelariei de Stat, domeniul de competență guvernare deschisă, https://cancelaria.gov.md/sites/default/files/raportul_privind_implemtenarea_planului_de_actiuni_pentru_o_guvernare_deschisa_pentru_anii_2019-2020_in_sem_i_2020.pdf
- ¹⁶ Ibid.
- ¹⁷ Ministerul Finanțelor, Sinteza informației privind rezultatele monitoringului financiar al activității economico-financiare a întreprinderilor de stat 2019, <https://mf.gov.md/sites/default/files/documente%20relevante/Sinteza%20informației%20privind%20rezultatele%20monitoringului%20financiar%20al%20activității%20economico-financiare%20în%20anul%202019%20a%20Î.S.%20și%20S.C..pdf>
- ¹⁸ Ministerul Finanțelor, Sinteza informației privind rezultatele monitoringului financiar al activității economico-financiare a întreprinderilor de stat, primul semestru al anului 2020: <https://mf.gov.md/sites/default/files/documente%20relevante/Sinteza%20pentru%20publicare%20C%20sem.%201%20C%202020.pdf>
- ¹⁹ Republica Moldova, Agenția Proprietății Publice, Raport Anual 2019, http://app.gov.md/storage/upload/administration/reports/62/Raport_APP_2019.pdf
- ²⁰ OGP, Raportul privind Elaborarea Planului de Acțiune OGP pentru Republica Moldova 2019-2020, paginile 24-25, <https://www.opengovpartnership.org/documents/moldova-design-report-2019-2020/>
- ²¹ Centrul Tehnologiilor Informaționale și Comunicaționale în Educație, <http://ctice.gov.md/sime-2/sime-educatie-timpurie/>
- ²² Interviu cu Tatiana Isacov, Centrul Tehnologiilor Informaționale și Comunicaționale în Educație, 6 noiembrie 2020; <https://mecc.gov.md/ro/content/incepe-introducerea-datelor-modulul-invatamant-profesional-tehnic-al-sistemului>
- ²³ Interviu cu Corneliu Ciorici, Șeful Serviciului Tehnologii Informaționale și Comunicații, Ministerul Educației, Cercetării și Culturii, 9 noiembrie 2020.
- ²⁴ Republica Moldova, Ministerul Educației, Cercetării și Culturii, <https://mecc.gov.md/ro/content/incepe-introducerea-datelor-modulul-invatamant-profesional-tehnic-al-sistemului>

- ²⁵ Interviu cu Corneliu Ciorici, Șeful Serviciului Tehnologii Informaționale și Comunicații, Ministerul Educației, Cercetării și Culturii, 9 noiembrie 2020.
- ²⁶ Interviu cu Larisa Chiriță, Consultant, Direcția Statistici în Educație, Cercetare și Cultură, Biroul Național de Statistică, 10 noiembrie 2020; Interviu cu Tatiana Sava, cercetător Centrul Analitic Independent Expert-Grup, 5 noiembrie 2020.
- ²⁷ Agenția Intervenției și Plăți în Agricultură (AIPA), Harta subvențiilor alocate agricultorilor, <https://siagds.gov.md/aipa/f?p=103:1:5221703814731>
- ²⁸ Unilink Software, Section on Prisons: <https://www.unilink.com/sectors/prisons/>
- ²⁹ Discuție telefonică cu Vlad Busmachi, Șef Adjunct Interimar, Direcția Generală Management Instituțional, Administrația Națională a Penitenciarelor, 10 noiembrie 2020.
- ³⁰ Agenția de Stat pentru Proprietatea Intelectuală, Proiectul Hotărârii Guvernului cu privire la Platforma Informațională a fost publicat pe pagina electronică AGEPI în august 2019, <http://agepi.gov.md/ro/transparency/consultation>
- ³¹ Agenția de Stat pentru Proprietate Intelectuală, <http://www.agepi.md/en>
- ³² Agenția pentru Guvernare Electronică, prezentare MCloud, <https://egov.md/en/projects/m-cloud>
- ³³ Discuție telefonică, AGEPI, 6 noiembrie 2020.
- ³⁴ Interviu cu Tatiana Sava, cercetător Centrul Analitic Independent Expert-Grup, 5 noiembrie 2020.
- ³⁵ Ibid.
- ³⁶ Interviu cu Tatiana Sava, cercetător Centrul Analitic Independent Expert-Grup, 5 noiembrie 2020; Interviu cu Iana Spinei, Transparency International Moldova, 27 octombrie 2020.
- ³⁷ Radio Europa Liberă, Achizițiile în sănătate au devenit mai puțin transparente în perioada pandemiei, <https://moldova.europalibera.org/a/achizi%C8%9Bile-din-s-%C4%83n%C4%83tate-mai-pu%C8%9Bin-transparente-pe-timp-de-pandemie/30585777.html>; <http://sanatateinfo.md/News/Item/9367>; perioada de așteptare a răspunsurilor din partea autorităților la solicitările remise de jurnaliști a fost extinsă de la 15 zile la 45 zile (martie - mai 2020), [https://freedomhouse.org/sites/default/files/2020-12/Politici pe timp de pandemie in domeniul mass media ROM 0.pdf](https://freedomhouse.org/sites/default/files/2020-12/Politici%20pe%20timp%20de%20pandemie%20in%20domeniul%20mass%20media%20ROM%200.pdf); accesul selectiv al jurnaliștilor la conferințele de presă și în septembrie 2020 Ministerul Sănătății, Muncii și Protecției Sociale a suspendat organizarea conferințelor de presă, invocând un program de lucru prea încărcat, [https://freedomhouse.org/sites/default/files/2020-12/Politici pe timp de pandemie in domeniul mass media ROM 0.pdf](https://freedomhouse.org/sites/default/files/2020-12/Politici%20pe%20timp%20de%20pandemie%20in%20domeniul%20mass%20media%20ROM%200.pdf)
- ³⁸ Interviu cu Tatiana Sava, cercetător Centrul Analitic Independent Expert-Grup, 5 noiembrie 2020.
- ³⁹ OGP, Raportul de Proiectare a Planului de Acțiuni OGP pentru Republica Moldova 2019-2020, paginile 24-25, <https://www.opengovpartnership.org/documents/moldova-design-report-2019-2020/>
- ⁴⁰ Interviu cu Tatiana Sava, cercetător Centrul Analitic Independent Expert-Grup, 5 noiembrie 2020.
- ⁴¹ Ministerul Finanțelor, Bugetul Cetățeanului pentru 2019, <https://mf.gov.md/ro/content/bugetul-pentru-cet%C4%83%C8%9Beni-2019>
- ⁴² Ministerul Finanțelor, Bugetul Cetățeanului 2020, <https://mf.gov.md/ro/content/ministerul-finan%C8%9Bpublicat-bugetul-pentru-cet%C4%83%C8%9Beni-pentru-anul-2020>
- ⁴³ Rapoarte anuale privind executarea bugetului național publicate pe pagina electronică a Ministerului de Finanțe: <https://www.mf.gov.md/ro/trezorerie/rapoarte-privind-executarea-bugetului/rapoarte-anzuale>; Rapoarte semianuale, privind executarea bugetului național, publicate pe pagina electronică a Ministerului de Finanțe: <https://www.mf.gov.md/ro/trezorerie/rapoarte-privind-executarea-bugetului/rapoarte-semianuale>
- ⁴⁴ Raport privind Executarea Bugetului Cetățeanului publicat pe pagina Ministerului de Finanțe, <https://www.mf.gov.md/ro/content/raport-privind-executarea-bugetului-pentru-cet%C4%83%C8%9Beni-pe-anul-2019>
- ⁴⁵ Pentru mai multe detalii vezi OGP, Raportul de Proiectare a Planului de Acțiuni OGP pentru Republica Moldova 2019-2020, paginile 24-25, <https://www.opengovpartnership.org/documents/moldova-design-report-2019-2020/>
- ⁴⁶ Ministerul Finanțelor, baza de date BOOST, <https://mf.gov.md/ro/content/analiza-cheltuielilor-2014-2017>
- ⁴⁷ Interviu cu Tatiana Sava, cercetător Centrul Analitic Independent Expert-Grup, 5 noiembrie 2020.
- ⁴⁸ Raportul Semestrial privind Implementarea Planului de Acțiune 2019-2020 pentru primul semestru din 2020, publicat pe pagina electronică a Cancelariei de Stat, domeniul de competență guvernare deschisă, https://cancelaria.gov.md/sites/default/files/raportul_privind_implementationea_planului_de_actiuni_pentru_o_guvernare_deschisa_pentru_anii_2019-2020_in_sem_i_2020.pdf
- ⁴⁹ Republica Moldova, Hotărâre privind paginile oficiale ale autorităților administrației publice în rețeaua internet, https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=94487&lang=ro
- ⁵⁰ Interviu cu Tatiana Sava, cercetător Centrul Analitic Independent Expert-Grup, 5 noiembrie 2020.
- ⁵¹ Pentru mai multe detalii vezi Raportul privind Elaborarea Planului de Acțiune OGP pentru Republica Moldova 2019-2020, paginile 24-25, <https://www.opengovpartnership.org/documents/moldova-design-report-2019-2020/>
- ⁵² Interviu cu Diana Enachi, Expert, ONG-ul IDIS Viitorul, 23 octombrie 2020.
- ⁵³ ONG-ul "Centrul de Asistența a Autorităților Publice" a fost contractat pentru a elabora concepția tehnică. Raportul semestrial privind Implementarea Planului de Acțiune 2019-2020 pentru primul semestru din 2020, publicat pe pagina electronică a Cancelariei de Stat, domeniul de competență guvernare deschisă, https://cancelaria.gov.md/sites/default/files/raportul_privind_implementationea_planului_de_actiuni_pentru_o_guvernare_deschisa_pentru_anii_2019-2020_in_sem_i_2020.pdf
- ⁵⁴ Interviu cu Iana Spinei, Transparency International Moldova, 27 octombrie 2020; Interviu cu Tatiana Sava, cercetător Centrul Analitic Independent Expert-Grup, 5 noiembrie 2020.
- ⁵⁵ Interviu cu Natalia Cristian, punct de contact OGP din cadrul Cancelariei de Stat, 28 octombrie 2020.
- ⁵⁶ Republica Moldova, Legea nr. 239 din 13.11.2008 privind transparența în procesul decizional, https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=106638&lang=ro; și Hotărârea Guvernului nr. 967 din 09.08.2016

cu privire la mecanismul de consultare publică cu societatea civilă în procesul decizional,

https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=119856&lang=ro

⁵⁷ Cancelaria de Stat, Raport privind asigurarea transparenței în procesul decizional de către autoritățile administrației publice centrale, 2019,

https://cancelaria.gov.md/sites/default/files/document/attachments/raport_narativ_2019_completat.pdf

⁵⁸ Ibid.

⁵⁹ Interviu cu Tatiana Sava, cercetător Centrul Analitic Independent Expert-Grup, 5 noiembrie 2020.

⁶⁰ Republica Moldova, Hotărârea Guvernului nr. 672 din 28.08.2017 pentru aprobarea regulamentelor cu privire la Registrul de stat al actelor locale, <http://lex.justice.md/md/371165/>; Republica Moldova Legea nr. 436 din 28.12.2006 privind administrația publică locală, https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=17373&lang=ro

⁶¹ Discuție telefonică cu Natalia Petcu, Direcția Control Administrativ, Cancelaria de Stat, 6 noiembrie 2020.

⁶² Interviu cu Diana Enachi, Expertă, ONG-ul IDIS Viitorul, 23 octombrie 2020.

⁶³ Discuție telefonică cu Natalia Petcu, Direcția Control Administrativ, Cancelaria de Stat, 6 noiembrie 2020.

⁶⁴ Republica Moldova, Legea nr. 133 din 2011 privind protecția datelor personale, <http://lex.justice.md/md/340495/>

⁶⁵ Raportul pentru 2019 privind Implementarea Planului de Acțiune 2019-2020, publicat pe pagina electronică a Cancelariei de Stat, domeniul de competență guvernare deschisă,

https://cancelaria.gov.md/sites/default/files/raport_privind_implemtenarea_hg_1172_anul_2019.pdf; și Raportul Semestrial privind Implementarea Planului de Acțiune 2019-2020 pentru primul semestru din 2020, publicat pe pagina electronică a Cancelariei de Stat, domeniul de competență guvernare deschisă, https://cancelaria.gov.md/sites/default/files/raportul_privind_implemtenarea_planului_de_actiuni_pentru_o_guvernare_deschisa_pentru_anii_2019-2020_in_sem_i_2020.pdf

⁶⁶ Raportul pentru 2020 privind Implementarea Planului de Acțiune 2019-2020, publicat pe pagina electronică a Cancelariei de Stat, domeniul de competență guvernare deschisă:

https://cancelaria.gov.md/sites/default/files/raport_monitorizare_hg_1172_anul_2020.pdf

⁶⁷ Raportul Semestrial privind Implementarea Planului de Acțiune 2019-2020 pentru primul semestru din 2020, publicat pe pagina electronică a Cancelariei de Stat, domeniul de competență guvernare deschisă,

https://cancelaria.gov.md/sites/default/files/raportul_privind_implemtenarea_planului_de_actiuni_pentru_o_guvernare_deschisa_pentru_anii_2019-2020_in_sem_i_2020.pdf. Printre ministerele și agențiile participante la ședință se numără Ministerul Sănătății, Muncii și Protecției Sociale al Republicii Moldova, Agenția Națională pentru Ocuparea Forței de Muncă, Biroul Relații cu Diaspora din cadrul Cancelariei de Stat, PNUD Moldova și OIM Moldova.

⁶⁸ Interviu telefonic cu Nadejda Zubco, Șefă BRD, 5 noiembrie 2020. Printre țările participante se numără Turcia, Italia, Federația Rusă, Israel, Belgia, Cipru, Polonia, Austria, Kazahstan și Marea Britanie.

⁶⁹ Interviu telefonic cu Nadejda Zubco, Șefă BRD, 5 noiembrie 2020. Printre ministerele reprezentate s-au numărat Ministerul Afacerilor Externe și Integrare Europeană a Republicii Moldova, Ministerul Sănătății, Muncii și Protecției Sociale al Republicii Moldova, Ministerul Educației, Cercetării și Culturii al Republicii Moldova și Biroul Migrație și Azil al Republicii Moldova.

⁷⁰ Pentru mai multe informații despre acest program vezi OGP, Raportul de Proiectare a Planului de Acțiuni OGP pentru Republica Moldova 2019-2020, paginile 24-25, <https://www.opengovpartnership.org/documents/moldova-design-report-2019-2020/>; also on the BRD webpage: https://brd.gov.md/sites/default/files/public_note_-_diaspora_excellence_groups_2017_-2-.pdf

⁷¹ Nadejda Zubco, Șefă BRD, afirmă că ultima rundă de activități din cadrul acestui program a fost organizată în 2017-2018. OGP, Raportul privind Elaborarea Planului de Acțiune OGP pentru Republica Moldova 2019-2020, paginile 24-25, <https://www.opengovpartnership.org/documents/moldova-design-report-2019-2020/>

⁷² Concepția noii platforme de comunicare și informare pentru diaspora Republicii Moldova, http://brd.gov.md/sites/default/files/concept_platforma_de_comunicare_si_informare_in_domeniul_diasporei.pdf?fbclid=IwAR1tCgBZeWSldp97c0lio_yaGzmExLxUHvKvqzzQe-dspLEWX3pqcYY3f44. Cancelaria de Stat afirmă (vezi rapoartele semestriale citate mai sus) că concepția platformei a fost dezvoltată cu susținerea financiară a Agenției pentru Dezvoltare și Cooperare în cadrul proiectului "Consolidarea capacităților instituționale ale Republicii Moldova în domeniul migrației și dezvoltării". În prezent BRD este în procesul de căutare de suport financiar pentru dezvoltarea platformei.

⁷³ Cancelaria de Stat, Raport anual cu privire la funcția publică și statutul funcționarului public 2019, <https://cancelaria.gov.md/sites/default/files/document/attachments/raport-1158-2019.pdf>. Interviu cu Iana Spinei, Transparency International Moldova, 27 octombrie 2020; Interviu cu Tatiana Sava, cercetător Centrul Analitic Independent Expert-Grup, 5 noiembrie 2020.

⁷⁴ Academia de Administrare Publică, Direcție Dezvoltare Profesională, <http://aap.gov.md/ro/article/acte-normative-ddp-2>

⁷⁵ Republica Moldova, Hotărârea Guvernului nr. 121 din 27.02.2019 cu privire la comanda de stat privind dezvoltarea profesională a funcționarilor publici în anul 2019, https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=113108&lang=ro; Hotărârea Guvernului nr. 15 din 15.01.2020 cu privire la comanda de stat privind dezvoltarea profesională a funcționarilor publici în anul 2020, https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=119903&lang=ro

⁷⁶ Discuție telefonică cu Aurelia Țipordei, Academia de Administrare Publică, Direcția Administrație Publică, 5 noiembrie 2020.

⁷⁷ Cancelaria de Stat, Raport anual cu privire la funcția publică și statutul funcționarului public 2019, <https://cancelaria.gov.md/sites/default/files/document/attachments/raport-1158-2019.pdf>; și Raportul Semestrial privind Implementarea Planului de Acțiune 2019-2020 pentru primul semestru din 2020, publicat pe pagina electronică a Cancelariei de Stat, domeniul de competență guvernare deschisă, https://cancelaria.gov.md/sites/default/files/raportul_privind_implemtenarea_planului_de_actiuni_pentru_o_guvernare_deschisa_pentru_anii_2019-2020_in_sem_i_2020.pdf

-
- ⁷⁸ Raportul pentru 2019 privind Implementarea Planului de Acțiune 2019-2020, publicat pe pagina electronică a Cancelariei de Stat, domeniul de competență guvernare deschisă, https://cancelaria.gov.md/sites/default/files/raport_privind_implementationea_hg_1172_anul_2019.pdf
- ⁷⁹ Raportul pentru 2020 privind Implementarea Planului de Acțiune 2019-2020, publicat pe pagina electronică a Cancelariei de Stat, domeniul de competență guvernare deschisă: https://cancelaria.gov.md/sites/default/files/raport_monitorizare_hg_1172_anul_2020.pdf;
Republica Moldova, Hotărârea Guvernului nr. 15 din 15.01.2020 cu privire la comanda de stat privind dezvoltarea profesională a funcționarilor publici în anul 2020, https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=119903&lang=ro
- ⁸⁰ Discuție telefonică cu Natalia Cristian, punct de contact OGP din cadrul Cancelariei de Stat, 5 noiembrie 2020.
- ⁸¹ Auto-Evaluarea Guvernului privind implementarea Planului de Acțiune Guvernare Deschisă pentru anii 2019-2020: https://cancelaria.gov.md/sites/default/files/raport_autoevaluare_hg_1172_pa_2019-2020.pdf
- ⁸² Auto-Evaluarea Guvernului privind implementarea Planului de Acțiune Guvernare Deschisă pentru anii 2019-2020: https://cancelaria.gov.md/sites/default/files/raport_autoevaluare_hg_1172_pa_2019-2020.pdf
- ⁸³ AGE, Comunicat cu privire la modernizarea serviciilor publice, <https://www.egov.md/en/communication/news/modernization-government-services-improved-accessibility-efficiency-and-quality>
- ⁸⁴ <https://egov.md/en/transparency/reports/semestrial-progress-reportmodernization-government-services-project-mgsp>
- ⁸⁵ AGE, Metodologia de elaborare, implementare și evaluare a cadrului de performanță, <https://egov.md/ro/communication/news/metodologia-de-elaborare-implementare-si-evaluare-cadrului-de-performanta>
- ⁸⁶ Raportul 2020 privind Implementarea Planului de Acțiune 2019-2020, publicat pe pagina electronică a Cancelariei de Stat, domeniul de competență guvernare deschisă https://cancelaria.gov.md/sites/default/files/raport_monitorizare_hg_1172_anul_2020.pdf
- ⁸⁷ Aceste informații au fost raportate în raportul semestrial privind Implementarea Planului de Acțiune 2019-2020 pentru primul semestru din 2020, publicat pe pagina electronică a Cancelariei de Stat, domeniul de competență guvernare deschisă, https://cancelaria.gov.md/sites/default/files/raportul_privind_implementationea_planului_de_actiuni_pentru_o_guvernare_deschisa_pentru_anii_2019-2020_in_sem_i_2020.pdf, însă în raportul pentru 2019 privind Implementarea Planului de Acțiune 2019-2020, publicat pe pagina electronică a Cancelariei de Stat, domeniul de competență guvernare deschisă, https://cancelaria.gov.md/sites/default/files/raport_privind_implementationea_hg_1172_anul_2019.pdf, datele sunt diferite deoarece se indică cifra de 550 persoane în loc de 650, și 20,000 în loc de 10,000. O clarificare consecventă cu privire la această neclaritate nu a putut fi obținută.
- ⁸⁸ Adicional la cele 3 servicii, la finele anului 2019 a fost lansată reingineria serviciilor din domeniile Documentarea Populației, Asigurări Sociale și Stare Civilă ([Informație acordată de AGE în cadrul procesului de revizuire a raportului IRM](#)).
- ⁸⁹ Raportul pentru 2019 privind Implementarea Planului de Acțiune 2019-2020, publicat pe pagina electronică a Cancelariei de Stat, domeniul de competență guvernare deschisă, https://cancelaria.gov.md/sites/default/files/raport_privind_implementationea_hg_1172_anul_2019.pdf; Raportul Semestrial privind Implementarea Planului de Acțiune 2019-2020 pentru primul semestru din 2020, publicat pe pagina electronică a Cancelariei de Stat, domeniul de competență guvernare deschisă, https://cancelaria.gov.md/sites/default/files/raportul_privind_implementationea_planului_de_actiuni_pentru_o_guvernare_deschisa_pentru_anii_2019-2020_in_sem_i_2020.pdf [Informație acordată de AGE în cadrul procesului de revizuire a raportului IRM](#).
- ⁹⁰ Interviu cu Tatiana Sincovschi, Coordinator CUPS, Agenția Guvernare Electronică, 17 noiembrie 2020.
- ⁹¹ Interviu cu Mahu Iurie, Inspectoratul Național de Probațiune, 4 noiembrie 2020.
- ⁹² Ibid.
- ⁹³ Ibid.
- ⁹⁴ Ibid.
- ⁹⁵ Raportul de monitorizare pentru 2020 privind Implementarea Planului de Acțiune 2019-2020, publicat pe pagina electronică a Cancelariei de Stat, domeniul de competență guvernare deschisă, https://cancelaria.gov.md/sites/default/files/raport_monitorizare_hg_1172_anul_2020.pdf

III. Forumul Părților Interesate

3.1 Forumul părților interesate pe parcursul implementării planului de acțiune

În 2017, OGP a adoptat Standardele de Participare și Co-creare ale OGP cu scopul de a sprijini procesul de participare și co-creare a societății civile la toate etapele ciclului OGP. Așteptarea este ca toate țările participante OGP să respecte aceste standarde. Standardele au scopul de a spori aspirațiile și calitatea participării pe parcursul elaborării, implementării și evaluării planurilor de acțiune OGP.

Articolele OGP privind guvernanta includ prevederile și cerințele ce țin de participare și co-creare pe care țările sau entitățile trebuie să le respecte în procesul de elaborare și implementare a planului de acțiune pentru a acționa conform procesului OGP. Republica Moldova **nu a acționat** contrar procesului stabilit de OGP.¹

Vezi secțiunea 3.2 pentru o analiză generală a prestației Republicii Moldova în implementarea Standardelor de Co-creare și Participare pe parcursul implementării planului de acțiune.

Tabelul [3.2]: Nivelul de Influență Publică

IRM a adaptat "Spectrul de Participare" al Asociației Internaționale pentru Participare Publică (IAP2) la guvernarea deschisă.² În spiritul guvernării deschise, majoritatea țărilor ar trebui să aspire să ajungă la nivelul "colaborant".

Nivel de influență publică		Pe parcursul perioadei de elaborare a planului de acțiune	Pe parcursul perioadei de implementare a planului de acțiune
Abilitat	Guvernul acordă putere de decizie cetățenilor.		
Colaborant	Există un dialog iterativ și publicul contribuie la setarea agendei.		
Implicat	Guvernul oferă explicații publicului asupra modului în care comentariile publicului au fost preluate.	✓	✓
Consultat	Publicul poate ocazia de a contribui.		
Informat	Guvernul informează publicul despre planul de acțiune.		
Neconsultat	Nu există consultare		

În perioada de implementare a celui de-al patrulea plan de acțiune, forumul părților interesate OGP din Republica Moldova, Comitetul Național de Coordonare, s-a întrunit în cadrul a opt ședințe. În cadrul a cinci dintre cele opt ședințe, membrii comitetului au discutat despre progresul implementării planului de acțiune, precum și pe marginea rapoartelor de monitorizare a implementării planului de acțiune. Cancelaria de Stat a elaborat aceste rapoarte de monitorizare în 2019 (1) și în 2020 (2³) în baza actualizărilor remise de către agențiile de implementare.⁴ Rapoartele au fost discutate în cadrul ședințelor Comitetului de Coordonare,⁵ membrii societății civile având ocazia să analizeze conținutul rapoartelor, să solicite informații suplimentare și să verifice informațiile la agențiile respective. Odată ce comitetul analiza rapoartele de monitorizare, Cancelaria de Stat le publica pe pagina sa electronică. Deși, teoretic vorbind, publicul ar putea să comunice cu oricare dintre agențiile implementatoare cu privire la

starea de fapt a fiecărui angajament, nu a existat un canal de comunicare dedicat care să faciliteze comunicarea frecventă cu publicul. Conform legii privind transparența în procesului decizional, agențiile guvernamentale și ministerele sunt obligate să informeze publicul cu privire la programele anuale și planurile lor de activitate în rapoarte publicate online sau prin activități similare de diseminare.⁶

Conform reprezentanților societății civile, intervievați în cadrul cercetării, în perioada implementării, implicarea societății civile a continuat în același mod precum și în perioada etapei de co-creare.⁷ Echilibrul dintre societatea civilă și reprezentanții guvernului în cadrul Comitetului de Coordonare nu a fost încălcat,⁸ iar alți membri ai societății civile au avut ocazia să participe, la cerere, la ședințele Comitetului. În 2019, Comitetul de Coordonare a invitat ONG-ul Inițiativa Pozitivă să se alăture Comitetului. Însă pandemia COVID-19 a influențat procesul OGP în 2020, limitând capacitatea societății civile de a monitoriza planul.⁹ Suplimentar, se consideră că mai multe resurse financiare ar fi necesare pentru a îmbunătăți capacitatea societății civile de a monitoriza și de a sprijini implementarea unor angajamente anume.¹⁰

¹ A acționa contrar procesului - Țara nu a ajuns cel puțin la nivelul (1) "implicat" în perioada elaborării sau "informat" în perioada implementării planului de acțiune, sau (2) guvernul nu a reușit să colecteze, publice și să documenteze un director al documentor pe pagina electronică națională a OGP, în conformitate cu îndrumările IRM.

² "Spectrul de Participare Publică IAP2" IAP2, 2014.

https://cdn.ymaws.com/www.iap2.org/resource/resmgr/pillars/Spectrum_8.5x11_Print.pdf

³ Al doilea raport de monitorizare pentru 2020 a fost publicat în februarie 2021, comunicare online cu punctul de contact OGP al Republicii Moldova, 1 februarie 2021.

⁴ Interviu cu Natalia Cristian, punct de contact OGP din cadrul Cancelariei de Stat, 28 octombrie 2020.

⁵ Republica Moldova, Cancelaria de Stat, Minutele Ședințelor Comitetului de Coordonare,

<https://cancelaria.gov.md/ro/apc/comitetul-de-coordonare-pentru-o-guvernare-deschisa>

⁶ Legea nr. 239 din 13.11.2008 privind transparența decizională,

https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=106638&lang=ro

⁷ Interviu cu Diana Enachi, Expertă, ONG-ul IDIS Viitorul, 23 octombrie 2020.

⁸ Interviu online cu Veronica Crețu, reprezentantă a societății civile co-președintă a Comitetului de Coordonare pentru o Guvernare Deschisă, 11 noiembrie 2020.

⁹ Interviu cu Diana Enachi, Expertă, ONG-ul IDIS Viitorul, 23 octombrie 2020.

¹⁰ Interviu online cu Veronica Crețu, reprezentantă a societății civile co-președintă a Comitetului de Coordonare pentru o Guvernare Deschisă, 11 noiembrie 2020.

3.2 Prezentarea generală a prestației Republicii Moldova pe parcursul implementării planului de acțiune

Legendă:

Verde= Îndeplinește standardul

Galben= În desfășurare (s-au făcut eforturi pentru a îndeplini standardul, însă acesta nu a fost îndeplinit)

Roșu= Nu există dovezi că s-au realizat acțiunile

Forumul Părților Interesate	Pe parcursul elaborării	Pe parcursul implementării
1a. Forum creat: Comitetul de Coordonare pentru o Guvernare Deschisă supraveghează procesul de creare a planului de acțiune și monitorizează implementarea acestuia. Comitetul a fost creat prin ordinul Cancelariei de Stat. ¹	Verde	Verde
1b. Regularitate: Comitetul de Coordonare pentru o Guvernare Deschisă s-a întrunit de două ori în perioada de co-creare a celui de-al patrulea plan de acțiune și de opt ori în perioada de implementare. ² Pe parcursul a cinci întruniri, Comitetul a discutat despre progresul procesului de implementare al celui de-al patrulea plan de acțiune.	Galben	Verde
1c. Mandat colaborativ de creare: Acest standard a fost evaluat în Raportul privind elaborarea planului de acțiune OGP pentru Republica Moldova.	Verde	N/A
1d. Mandat public: Mandatul Comitetului de Coordonare este descris în Ordinul Cancelariei de Stat, publicat în directorul OGP (găzduit de pagina Cancelariei de Stat, domeniul de competență guvernare deschisă).	Verde	Verde
2a. Părțile interesate: Membrii comitetului de coordonare reprezintă atât guvernul, cât și societatea civilă. ³	Verde	Verde
2b. Paritate: În componența comitetului de coordonare intră opt persoane, patru reprezentanți ai guvernului și patru - ai societății civile. Comitetul are doi co-președinți care reprezintă guvernul și, respectiv, societatea civilă. ^{4 5}	Verde	Verde
2c. Selectare transparentă: Membrii comitetului sunt selectați în urma unui apel deschis. ⁶	Verde	Verde
2d. Reprezentare guvernamentală la nivel înalt: Comitetul de coordonare include un Secretar General Adjunct al Guvernului. ⁷	Verde	Verde
3a. Deschidere: Comitetul de coordonare acceptă contribuțiile și participarea diferitor părți interesate din societatea civilă și alte părți interesate care nu fac parte din Comitet. ⁸	Verde	Verde

3b. Participare la distanță: Majoritatea ședințelor comitetului de coordonare organizate în perioada implementării au fost organizate la distanță din cauza pandemiei COVID-19, dar și a faptului că unii membri își au reședința în afara Republicii Moldova. ⁹	Verde	Verde
3c. Minute: Comitetul de coordonare publică minutele de la aproape toate ședințele. În 2020, punctul de contact OGP din cadrul Cancelariei de Stat a publicat cu regularitate toate minutele ședințelor comitetului. ¹⁰ Comparativ cu perioada de elaborare a planului, în perioada de implementare minutele au fost publicate după fiecare ședință, iar denumirea fișierelor a fost mai consecventă și mai descriptivă (data, tipul documentelor, numărul și denumirea acestora).	Galben	Verde

Legendă:

Verde= Îndeplinește standardele

Galben= În desfășurare (s-au făcut eforturi pentru a îndeplini standardul, însă acesta nu a fost îndeplinit)

Roșu= Nu există dovezi că s-au realizat acțiuni

Implementarea Planului de Acțiune	
4a. Transparența procesului: În perioada implementării, Cancelaria de Stat a publicat cu regularitate informații actuale în directorul OGP al Republicii Moldova (găzduit de pagina electronică a Cancelariei de Stat, domeniul de competență - guvernare deschisă), inclusiv actualizări semestriale privind progresul implementării. O auto-evaluare a primului an de implementare nu a fost publicată, însă Cancelaria a publicat un raport anual de progres privind implementarea. ¹¹	Verde
4b. Canalele de comunicare: Directorul OGP al Republicii Moldova nu este prevăzut cu o funcționalitate care să permită publicului să comenteze cu privire la actualizările ce țin de progresul planului de acțiune. ¹²	Roșu
4c. Angajamentul Societății Civile: Cancelaria de Stat nu a organizat ședințe deschise pentru a discuta implementarea planului de acțiune, însă reprezentanții societății civile au avut ocazia să participe la ședințele comitetului de coordonare, după necesitate. ¹³ Însă, membrii societății civile care au fost intervievați în această cercetare au descris comitetul de coordonare ca fiind destul de închis, deși participarea ar fi posibilă. Cu toate acestea, ei nu sunt interesați să participe, considerând că planul de acțiune nu include multe acțiuni relevante pentru guvernarea deschisă.	Galben
4d. Cooperarea cu IRM: Cancelaria de Stat partajează cu alte instituții guvernamentale link-ul către rapoartele IRM. Însă, acest lucru este realizat doar la nivel intern, iar Cancelaria de Stat nu publică în prezent rapoartele IRM pe pagina OGP a Republicii Moldova.	Galben
4e. Angajamentul Forumului Părților Interesate: Comitetul de coordonare a monitorizat implementarea celui de-al patrulea plan de acțiune în cadrul ședințelor sale. Deoarece majoritatea indicatorilor din planul de acțiune sunt cantitativi, nu au existat multe ocazii pentru ca părțile interesate să acționeze asupra implementării planului. ¹⁴	Verde

<p>4f Angajamentul forumului față de realizarea raportului de auto-evaluare: Cancelaria de Stat a publicat în limbile română și engleză un raport de auto-evaluare la finalul implementării celui de-al patrulea plan de acțiune, în martie și, respectiv, aprilie 2021.¹⁵ Atât comitetul,¹⁶ cât și publicul general¹⁷ au avut ocazia să comenteze asupra proiectului de raport și să ofere sugestii și opinii. De asemenea, Cancelaria de Stat a mai partajat cu comitetul și rapoartele de implementare, asupra cărora s-a discutat în cadrul ședințelor comitetului.¹⁸</p>	Verde
<p>4g. Directorul: Cancelaria de Stat găzduiește pe pagina sa electronică directorul OGP al Republicii Moldova.¹⁹ Următoarele documente sunt încărcate în director: minutele ședințelor comitetului de coordonare, rapoartele de actualizare, materialele și documentele de co-creare și ordinele/deciziile oficiale de aprobare ale planurilor. Documentele istorice ce țin de primele două planuri de acțiune lipsesc, organizarea documentelor în director ar putea fi îmbunătățită, iar anunțurile despre apelurile deschise în procesul de co-creare și de selectare a noilor membri ai comitetului (atunci când este necesar) ar trebui și ele salvate în director. Resursele privind guvernarea deschisă nu sunt incluse în director și nu există nicio legătură (link) către pagina OGP sau rapoartele și resursele IRM disponibile.</p>	Galben

¹ Cancelaria de Stat, https://cancelaria.gov.md/sites/default/files/ordinul_nr_305_din_13.04.2018.pdf

² Republica Moldova, Comitetul de Coordonare pentru o Guvernare Deschisă: <https://cancelaria.gov.md/ro/apc/comitetul-de-coordonare-pentru-o-guvernare-deschisa>

³ Cancelaria de Stat, Ordinul nr. 205 din 13.04.2018 cu privire la crearea Comitetului de coordonare pentru o guvernare deschisă https://cancelaria.gov.md/sites/default/files/ordinul_nr_305_din_13.04.2018.pdf

⁴ Ibid.

⁵ Interviu online cu Veronica Crețu, reprezentantă a societății civile, co-președintă a Comitetului de Coordonare pentru o Guvernare Deschisă, 11 noiembrie 2020.

⁶ OGP, Raport Final 2016-2018, https://www.opengovpartnership.org/wp-content/uploads/2019/10/Moldova_End-of-Term_Report_2016-2018_EN.pdf; Interviu online cu Veronica Crețu, reprezentantă a societății civile co-președintă a Comitetului de Coordonare pentru o Guvernare Deschisă, 4 aprilie 2019.

⁷ Cancelaria de Stat, https://cancelaria.gov.md/sites/default/files/ordinul_nr_305_din_13.04.2018.pdf

⁸ Interviu online cu Veronica Crețu, reprezentantă a societății civile co-președintă a Comitetului de Coordonare pentru o Guvernare Deschisă, 11 noiembrie 2020; Interviu cu Natalia Cristian, punct de contact OGP din cadrul Cancelariei de Stat, 28 octombrie 2020.

⁹ Interviu online cu Veronica Crețu, reprezentantă a societății civile co-președintă a Comitetului de Coordonare pentru o Guvernare Deschisă, 11 noiembrie 2020; Interviu cu Natalia Cristian, punct de contact OGP din cadrul Cancelariei de Stat, 28 octombrie 2020; Minutele Ședințelor Comitetului de Coordonare, Cancelaria de Stat, Domeniu de Competență - Guvernare Deschisă, <https://cancelaria.gov.md/ro/apc/comitetul-de-coordonare-pentru-o-guvernare-deschisa>

¹⁰ Cancelaria de Stat, Domeniu de Competență - Guvernare Deschisă, Minutele ședințelor Comitetului de Coordonare: <https://cancelaria.gov.md/ro/apc/comitetul-de-coordonare-pentru-o-guvernare-deschisa>; Interviu online cu Veronica Crețu, reprezentantă a societății civile co-președintă a Comitetului de Coordonare pentru o Guvernare Deschisă, 11 noiembrie 2020; Interviu cu Natalia Cristian, punct de contact OGP din cadrul Cancelariei de Stat, 28 octombrie 2020.

¹¹ Cancelaria de Stat, domeniu de competență guvernare deschisă, <https://cancelaria.gov.md/ro/apc/rapoarte-0>

¹² Cancelaria de Stat, domeniu de competență guvernare deschisă, <https://cancelaria.gov.md/ro/apc/guvernare-deschisa>

¹³ Interviu online cu Veronica Crețu, reprezentantă a societății civile co-președintă a Comitetului de Coordonare pentru o Guvernare Deschisă, 11 noiembrie 2020; Interviu cu Natalia Cristian, punct de contact OGP din cadrul Cancelariei de Stat, 28 octombrie 2020.

¹⁴ Interviu online cu Veronica Crețu, reprezentantă a societății civile co-președintă a Comitetului de Coordonare pentru o Guvernare Deschisă, 11 noiembrie 2020; Interviu cu Diana Enachi, Expertă, ONG-ul IDIS Viitorul, 23 octombrie 2020.

¹⁵ Disponibil în engleză aici: <https://www.opengovpartnership.org/documents/moldova-end-of-term-self-assessment-2019-2020/>, și în română aici: https://cancelaria.gov.md/sites/default/files/raport_autoevaluare_hq_1172_pa_2019-2020.pdf

¹⁶ Cancelaria de Stat, Coordinating Committee Minutes no.11 24 February 2021:

https://cancelaria.gov.md/sites/default/files/procesul_verbal_nr._11_al_sedintei_din_24_februarie_2021.pdf

¹⁷ Anunț public publicat pe pagina electronică a Cancelariei de Stat în data de 24 februarie 2021.

<https://cancelaria.gov.md/ro/content/rezultatele-implementarii-planului-de-actiuni-pentru-o-guvernare-deschisa-pe-anii-2019-2020>

¹⁸ Interviu online cu Veronica Crețu, reprezentantă a societății civile co-președintă a Comitetului de Coordonare pentru o Guvernare Deschisă, 11 noiembrie 2020; Interviu cu Diana Enachi, Expertă, ONG-ul IDIS Viitorul, 23 octombrie 2020.

¹⁹ Cancelaria de Stat, domeniu de competență guvernare deschisă, <https://cancelaria.gov.md/ro/apc/guvernare-deschisa>

IV. Metodologie și Surse

Cercetările pentru rapoartele IRM sunt realizate de către cercetătorii naționali. Toate rapoartele IRM sunt supuse unui proces de control al calității coordonat de către personalul IRM pentru a garanta că cele mai stricte rigori în cercetare, precum și verificarea "due diligence" au fost respectate.

Comitetul Internațional de Experți (IEP) al IRM supraveghează controlul calității fiecărui raport. IEP este constituit din experți în domenii precum transparența, participarea, responsabilizarea, precum și în metode de cercetare în științele sociale.

În prezent, din Comitetului Internațional de Experți fac parte

- César Cruz-Rubio
- Mary Francoli
- Brendan Halloran
- Jeff Lovitt
- Juanita Olaya

Procesul de revizuire, inclusiv și procedura de adresare a comentariilor recepționate, este descrisă în detalii în Secțiunea III din Manualul Procedural¹ și în raportul privind elaborarea planului de acțiune al Republicii Moldova pentru 2019-2020.

Despre IRM

Parteneriatul pentru o Guvernare Deschisă (OGP) are scopul de a asigura asumarea din partea guvernelor a unor angajamente specifice, care să promoveze transparența, abilitarea cetățenilor, lupta împotriva corupției și utilizarea noilor tehnologii pentru consolidarea guvernării. Mecanismul Independent de Raportare (IRM) al OGP evaluează elaborarea și implementarea planurilor naționale de acțiune pentru acomodarea dialogului dintre părțile interesate și pentru ameliorarea responsabilizării.

Diana Mirza-Grisco este o cercetătoare independentă cu o experiență de peste 10 ani în evaluare, cercetare de politici și academică, în aplicarea abordărilor participative și în gestionarea de proiecte în Republica Moldova, Germania, Serbia, România, Statele Unite ale Americii, etc. Colaborează cu IRM din 2017.

Open
Government
Partnership

¹ Manualul Procedural IRM, V.3, <https://www.opengovpartnership.org/documents/irm-procedures-manual>

Anexa I. Indicatorii IRM

Indicatorii și metodele utilizate în cercetările IRM sunt descrise în Manualul Procedural IRM.¹ Un sumar al indicatorilor pe care IRM îi evaluează este prezentat mai jos:

- **Verificabilitate:**
 - Nu este suficient de specific pentru a putea fi verificat: limbajul angajamentului descrie obiectivele și acțiunile propuse într-o manieră insuficient de clară și de specifică pentru ca îndeplinirea acestora să poată fi verificată obiectiv prin intermediul unei evaluări ulterioare?
 - Suficient de specific pentru a putea fi verificat: limbajul angajamentului descrie obiectivele și acțiunile propuse într-o manieră suficient de clară și de specifică pentru ca îndeplinirea acestora să poată fi verificată obiectiv prin intermediul unei evaluări ulterioare?
- **Relevanță:** Această variabilă evaluează relevanța angajamentului pentru valorile OGP. În baza unei lecturi a textului angajamentului, așa cum este formulat, întrebările orientative pentru a determina relevanța sunt:
 - Accesul la informație: Va dezvălui guvernul mai multe informații sau va îmbunătăți calitatea informației comunicate publicului?
 - Participarea civică: Va crea sau va îmbunătăți guvernul oportunitățile sau capacitățile publicului de a informa sau influența deciziile?
 - Responsabilizarea: Va crea sau va îmbunătăți guvernul posibilitățile de a trage la răspundere oficialitățile pentru acțiunile lor?
- **Impact potențial :** Această variabilă evaluează *impactul potențial* al angajamentului și anume dacă acesta este realizat precum este formulat în plan. Cercetătorul IRM întrebuițează textul din planul de acțiune pentru a:
 - Identifica problema menționată de ordin social, economic, politic sau de mediu;
 - Stabili starea de fapt la începutul planului de acțiune; și
 - Evalua măsura în care angajamentul, odată implementat, va avea impact asupra performanței și va aborda problema.
- **Grad de finalizare:** Această variabilă evaluează implementarea angajamentului și progresul acestuia. Această variabilă este evaluată la finalul ciclului planului de acțiune, în *Raportul de Implementare al IRM*.
- **A reușit să deschidă guvernul?:** Această variabilă încearcă să privească peste măsurarea rezultatelor obținute, pentru a vedea în ce măsură practica guvernamentală, în domeniile relevante pentru valorile OGP, s-a modificat în urma implementării angajamentului. Această variabilă este evaluată la finalul ciclului planului de acțiune în *Raportul de Implementare al IRM*.

Angajamente orientate spre rezultate?

Un potențial angajament cu stea are mai mult potențial de a fi mai exigent și de a fi implementat. Un angajament bine formulat este unul care descrie clar:

1. **Problema:** Care este problema economică, socială, politică sau de mediu? În loc de a descrie o problemă administrativă sau un instrument (ex. "alocarea necorespunzătoare de fonduri pentru prestațiile sociale" este o descriere mai bună decât "lipsa unui site web").
2. **Starea de fapt:** Care este starea de fapt a problemei de politici la începutul planului de acțiune (ex., "26 procente din plângerile privind corupția judecătorească nu sunt procesate în prezent.")?
3. **Schimbare:** În loc de a menționa rezultatele intermediare, care este schimbarea de comportament urmărită prin implementarea acestui angajament (ex., "dublarea ratei de răspuns la solicitările de informații" reprezintă un scop mai puternic, decât "publicarea unui protocol de răspuns.")?

Angajamente cu stea

Unul dintre indicatori, “angajament cu stea” (☉), necesită o explicație suplimentară datorită interesului pe care acesta îl stârnește în rândul cititorilor și a rolului pe care îl are în încurajarea unei competiții spre vârf a țărilor și entităților participante la OGP. Pentru a primi o stea, un angajament ar trebui să îndeplinească mai multe condiții:

- Proiectarea angajamentului trebuie să fie **verificabilă și relevantă pentru** valorile OGP și să aibă un impact cu potențial **transformativ**. Așa cum este evaluat în Raportul privind Elaborarea Planului de Acțiune.
- Implementarea angajamentului trebuie să fie evaluată în Raportul de Implementare al IRM cu grad de finalizare **substanțial** sau **finalizat**.

Această variabilă este evaluată la finalul ciclului de implementare, în Raportul IRM de Implementare.

¹ “Manualul Procedural IRM,” OGP, <https://www.opengovpartnership.org/documents/irm-procedures-manual>